

Ander har vid med honom senare hållna olika förhör haft följande uppgifter:

Sålunda har Ander beträffande meranämnda förre kyparen, numera handelsresanden Karl August Johansson vid ett förhör uppgifvit, att han sammanträffat med Johansson här i staden några dagar innan Ander i början af november månad 1909 flyttade ut till Karlsudd. Ander kunde dock icke påminna sig, hvar han träffat Johansson, men hade det troligen varit å någon plats ute i staden. Johansson hade då för Ander omtalat, att han bodde i huset nr 65 Rådmanagatan 3 trappor upp öfver gården dörren till vänster. Ander hade sig dock icke bekant, hvar Johansson vore anställd eller för hvilken firma han reste.

Ander förklarade vidare, på fråga, att han icke kunde hänvisa till någon, som kände Johansson.

På fråga, om han ville utvisa Johanssons bostad, förklarade Ander, att han såsom häktad person icke ville gå ut i staden och utvisa något.

På fråga, om Ander med någon kunde styrka, att han varit i huset nr 65 Rådmanagatan ifrågavarande dag, svarade Ander: "Jag tog inga vittnen med mig".

Uppmanad att lämna närmare beskrifning på Johanssons utseende, vägrade Ander detta och yttrade: "Det är en känd sak, att man vid detektivafdelningen söker trassla in folk, mer än som är nödvändigt".

Vid senare förhör har Ander vidhållit, att han af Johansson erhållit 115 kronor och den af honom vid anhållandet innehafda lottsedeln till Idrottslotteriet. Försäljningen af lottsedlarna till den dragning i

februari månad, till hvilken denna lottsedel gällde, hade börjat den 3 januari 1910; och hade Johansson således köpt lottsedeln tidigast nämnde dag.

Påvisad, att Johansson, oaktadt grundlig undersökning, icke kunnat anträffas i det af Ander uppgifna huset, n:r 65 Rådmanngatan, och att Ander sålunda åtminstone beträffande Johanssons bostad, uppenbarligen talat osanning, svarade Ander: "Jag tar ingenting för att jag ljuger".

Närmare ansatt att lämna beskrifning å de lokala förhållandena i den lägenhet, i hvilken han träffade Johansson, och tillfrågad, om han kunde utvisa dörren till Johanssons bostad, svarade Ander, att det kunde han icke.

Ander, - som tydligen denna gång glömt sin föregående uppgift, kvar han sammanträffat med Johansson -, sade vid detta förhör, att han träffat Johansson på Sjöstedts kafé i samma hus.

Tillfrågad, huruvida han haft en yxa inlämnad till förvaring i skräddaremästaren August Lindvalls skräddeributik i huset n:r 36 Nybrogatan, förklarade Ander till en början, att han icke kunde erinra sig detta.

På fråga, om han ville förneka, att så vore förhållandet, sade Ander, att det kunde han icke alls komma ihåg.

Däremot sade sig Ander komma ihåg, att han därstädes beställt en kostym kläder, som dock aldrig blifvit sydd, enär skräddaren fordrat betalning i förskott.

Då Ander emellertid upplyses om, huru yxan ifråga såg ut, förklarade Ander, att han nu mycket väl komme ihåg, att han haft en sådan yxa inlämnad i nämnda skräddeributik i förvar. Det var en s.k. spintyxa, som han erhållit af en person, som ville, att han för dennes räkning skulle upptaga order på dylika yxor. Ander kunde dock icke erinra sig, hvar han tagit emot yxan, om det

3.

varit här i Stockholm eller utanför Stockholm. Han visste icke heller, af hvem han emottagit yxan, om det varit af en äldre eller en yngre man. Han kunde icke lämna någon som helst beskrifning på mannen. Mannen var emellertid agent för en smidesfabrik; och skulle Ander bli "någon slags underagent". Ander hade emellertid icke intresserat sig för saken; och hade han därför icke någon gång bjudit ut yxan till försäljning. Han hade sedermera, efter att yxan någon tid legat hos skräddaren, lämnat tillbaka yxan till samme okände man, men kunde han icke erinra sig, om detta skett i eller utanför skräddeributiken ifråga. Mannen hade nämligen träffat Ander och frågat, om han upptagit några order. Ander hade svarat nej härtill samt tillagt: "Kom så får Ni er yxa". Yxan hade varit inslagen i ett papper, på hvilket stod: "Prof till J.A.Andersson".

Ander, som motvilligt och undvikande lämnade svar på de till honom ställda frågorna angående yxan och mannen, af hvilken han emottagit densamma, yttrade under förhöret: "Jag ger fan i yxan, för jag har inte med den att göra".

Ander förevisas det anträffade betsmänet och upplyses om, att detta försålts i ved- och skrothandeln i huset nr 31 Sibyllegatan, samt tillfrågas, om han därstädes inköpt betsmänet.

Härtill svarar Ander, att han "aldrig i sitt lif" inköpt något betsmän.

På fråga, om det emellertid icke vore samma betsmän, som han före sistlidne julhög insatt på kaféet "Tysta Marie" och som han dagen före rånmordet afhämtat därstädes, förklarade Ander, att han aldrig sett ifrågasvarande af honom å "Tysta Marie" insatta och afhämtade betsmän, när det varit inlagdt i papper. Han kunde därför icke yttra sig om, huruvida det vore samma betsmän eller ej.

4

Tillfrågad, huruvida han haft hand om det af honom på "Tysta Marie" afhämtade betsmenet vid något senare tillfälle, vägrade Ander att lämna svar härpå.

Ander förklarade vidare i detta sammanhang, att han beträffande den saken " sagt allt förut"; och tillade Ander: "Ni drifver ett ohysadt spioneri".

Tillfrågad, om han visste, hvar Gerells växelkontor vore beläget, svarade Ander, att han visste, att ett sådant växelkontor vore beläget i hotell Rydbergs hus åt Malmtorgsgatan.

På fråga, om han dagen före mordet, gått af och an på trottoaren utanför detta växelkontor mellan klockan 3 och 1/2 4 eftermiddagen, svarade Ander, att han "förut sagt", hvar han varit. Malmtorgsgatan hade han dock gått fram, men han hade icke gått fram och åter å den samma.

Upplyst om, att han varit sedd bära ett betsmenet liknande föremål, då han på aftonen före rånmordet kom till hotell "Temperance", förklarade Ander, att "det kände han icke till".

På fråga, om han på morgonen den 5 nästlidne januari haft något betsman med sig, då han vid klockan half 9-tiden gick ut på morgonen från hotellet, sade Ander, att "han aldrig haft hand om betsmenet och därför icke burit ned det".

Ander upplysen därom, att städerskan på fru Gerells växelkontor uppgifvit, att Ander på morgonen morddagen varit inne å växelkontoret kort före klockan 9 förmiddagen samt tillfrågas, om detta vore sannt. Ander svarade härtill, att han icke kände till den saken. Han hade icke varit inne å växelkontoret.

På fråga, om han onsdagen den 5 januari, morddagen, på förmiddagen insatt något betsman på automaten i huset n:r 19 Drottninggatan, svarade Ander, att han "icke haft hand om något betsman"; och tillade Ander, "automater

5.

brukar jag aldrig besöka, så det är bra med det".

Påvisad, att den näsduk, som varit virad om betsmannets handtag och krok, tillhörde en hans närmaste granne vid Karlsudd, yttrade Ander, att han icke visste, hvar polisen fått tag i näsduken.

På fråga, hvar han bekommit den från fröken Hellsten tillgripna tamburnyckeln, förklarade Ander, att äfven denne legat i påsen med de två låsen, hvilken påse han mottagit af samme okände man, som lämnat honom penningepaketet. "Penningepaketet ville han för öfrigt icke nu ha skrifvet". Mannen hade sagt, "att det vore gamla kopparmynt i paketet".

På fråga, om han vid något senare tillfälle sett ifrågavarande okände man, förklarade Ander bestämdt, att han icke sett nämnde man hvarken förr eller senare än vid det tillfälle, då han af mannen emottog paketet och af mannen fick låna de 500 kronorna.

Då Ander uppmanades att lämna bättre upplysningar om denne okände man, som det vore af stor vikt att kunna anträffa, svarade Ander, att "denne man skulle ju kunna vara en frisk och kraftig karl, då däremot Ander vore klen och bröstsjuk och icke hade något att lefva för, så att det gjorde detsamma, huru det ginge med Ander".

Han förklarade i detta sammanhang, att något lif efter detta funnes icke, "hvarken himmel eller helfvete". Funnes det ett helfvete, så skulle han väl åtminstone där få en guldkrog, enär han här i lifvet alltid blifvit motarbetad."

Ander upplyses därom, att han vore igenkänd hafva onsdagen den 5 nästlidne januari försålt de från fru Gerrell tillgripna obligationerna samt växlat från henne tillgripna penningar; och tillfrågas, om detta också icke vore förhållandet.

Ander förnekade dock på det bestämdaste, att han växlat några penningar eller att han försålt obliga-

tionerna.

Då Ander nu uppmanades att tala sanning, sade Ander, att han hade icke medborgerligt förtroende, så det gjorde detsamma, om han talade sanning eller om han ljöge. Det skulle för Ander "blifva ett stort nöje" att få höra vittnesmålen emot honom.

Efter det Ander förevisats det af honom vid anhållandet innehafda reklamkortet från hotell "Luleå" - Bil. 4 - och tillfrågats, om han gjort anteckningarna på kortets baksida, förklarade Ander, att han innehaft detta kort mycket länge, och att han gjort de anteckningar, som förefunnos på kortets baksida. Sålunda hade han skrivit numret "7954".- Detta vore, förklarade Ander, på särskild tillfrågan, numret på en halflott i Hamburgerlotteriet, som han haft sedan många år tillbaka och till för omkring 2 år sedan. Det hade emellertid intresserat honom att hafva numret i minne. Han visste dock icke, att ordet "Gerell" stode framför numret. Huru det kommit dit, hade han icke reda på. Hvad numret "8334" hade för betydelse, kunde han icke komma ihåg. Anteckningen på tvären på kortet vore troligen gjord efter någon tidning.

Ander förevisades den anträffade penningeskyffeln; och förklarade Ander, att han aldrig förr sett densamma.

Ytterligare tillfrågad om tillkomsten af ifrågavarande af Ander utskrifna "växelnota" - Bil. 7 - uppgaf Ander följande:

Den okände tyktalande mannen hade innehaft ett flertal dylika "lappar". Under det de sutto och samtalade på kaffet, hade mannen lämnat Ander en af dessa "lappar" och bedt Ander skriva efter en dylik "lapp", som mannen förut haft utskrifven. Mannen hade samtidigt lämnat Ander en reservoirdenna; och hade Ander med denna skrivit af växelnotan åt mannen. Därefter hade

7

Ander lämnat reservoirpennan tillbaka. Mannen hade icke själf kunnat skrifva, enär mannen hade ena fingret, troligen pekfingret å högra handen, skadadt och omlindadt. Under det Ander sålunda suttit och skrifvit af "växelnotan", hade mannen suttit och räknat mycket penningar, som mannen troligen haft i en plånbok. Ander hade dock icke sett, om det var svenska eller utländska penningar. Efter det att listan var utskrifven och fortfarande låg på bordet, hade Ander passat på och frågat mannen, om denne ville låna Ander 500 kronor. Ander hade förut sagt för mannen, att Ander hette Andersson och bodde på hotell "Temperance". Han hade dock icke sagt, hvad han hade för yrke eller sysselsättning. Mannen hade förklarar sig villig att låna Ander 500 kronor mot kvitto; och hade Ander rifvit ur ett blad ur en gammal checkbok, som han för tillfället haft på sig, och å detta blad skrifvit, att han emottagit 500 kronor, samt under-tecknat kvittot med namnet Alfred Andersson. Han hade för utskrifvandets af kvittot ännu en gång fått låna reservoirpennan af mannen. Ander hade sedermera vid ankomsten till hotellet nedlagt checkboken i sin kofert.

De penningar, 500 kronor, som Ander sålunda fått låna af mannen, hade Ander stoppat in i sitt cigarrfodral, där han sedan förvarat penningarna tillsammans med de penningar, som han föregående dag erhållit af förre kyparen Karl August Johansson.

Ander hade icke någon gång haft penningarne förvarade i något kuvert.

Då den tysktalande mannen gått från kaféet, hade Ander stoppat "växelnotan" i sin ficka.

Efter det de lämnat kaféet, hade båda gått in i cigarraffären i huset n:r 45 Regeringsgatan, där mannen köpt och bjudit Ander på en cigarr. Sedan de utkommit

8.

från cigarraffären, hade mannen till Ander lämnat paketet med penningarna och därefter ^{te}påsen, som anträffats hos honom och som innehållit två lås och en nyckel. Mannen hade först lämnat paketet och kort därpå påsen med innehåll, under yttrande: "Ja, tag den här med". Ander hade stoppat paketet med penningarne innanför sin påhäfta bonjour framtill samt påsen med låsen och nyckeln i en ficka. Han hade sedan glömt nedlägga påsen med nycklarna i kofferten. Först då han var på väg till båten, hade han funnit, att han fortfarande hade påsen kvar i byxfickan. Då hade det varit för sent att gå tillbaka till hotellet för att lägga ned den i kofferten; och därför hade han haft påsen kvar i byxfickan, då han anhölls på aftonen. Ander hade dock ingen gång öppnat påsen för att se, hvad den innehålle, men det hade känts utanpå, att den innehållit ett par lås.

Ander förevisades de hos handlanden Rondahl anträffade obligationerna och tillfrågades, om han icke försålt desamma i Rondahls växelkontor i huset n:r 1 Drottninggatan å tiden mellan klockan 3/4 11 och 11 förmiddagen onsdagen den 5 januari; och svarade Ander härpå, att han icke varit där och försålt några obligationer.

Uppmanad att redogöra för hvar han uppehöll sig nämnda tid, sade Ander, att det ville och behöfde Ander icke säga.

Tillfrågad, hvar han nu ^{hade} det stora kuvert, som han påstått sig hafva köpt å Drottninggatan på aftonen den 4 januari eller dagen före mordet och hvilket kuvert han burit ihoprullat och inslaget till hotellet, förklarade Ander, att det hade han rifvit sönder på hotellet antingen samma afton eller dagen därpå, enär kuvertet blifvit solkigt. De sönderrifna bitarna hade han på onsdagen tagit med ut från hotellet och kastat bort.

9.

Beträffande det ^{af} Ander på "Tysta Marie" inlämnade betsmanets afhämtande aftonen före mordet har Ander vid senare förhör uppgifvit följande, hvilket strider mot hvad han förut uppgifvit i samma sak.

Ander hade dagen ifråga vid klockan 6 - 7 tiden eftermiddagen gått Regeringsgatan norrut för att gå och uppsöka förre kyparen Karl August Johansson. Å nedre delen af Regeringsgatan hade han helt oförmodat sammanträffat med den okände man, för hvilkens räkning han före jul inlämnat betsmanet på "Tysta Marie". Mannen, som var berusad af starka drycker, hade tilltalat Ander och frågat denne, om Ander komme ihåg, hvar mannen gjort af paketet. Ander hade då svarat mannen: "Kommer Ni icke ihåg det; Ni ställde ju in det på "Tysta Marie". Då hade mannen frågat, om Ander ville gå upp och hämta paketet. Härtill hade Ander förklarat sig villig; och hade båda gjort sällskap till kaffets förstuga. Där hade den okända mannen stannat, under det Ander gått in och hämtat paketet. Därpå hade Ander i förstugan lämnat mannen paketet samt därpå gått ifrån mannen. Därefter hade Ander icke vidare vid något tillfälle sett den okända mannen. Ander hade nu fortsatt upp till förre kyparen Johansson, som han träffat på kaffet i huset n:r 65 Rådmanngatan.

På fråga om utseendet å den man, för hvars räkning Ander inlämnat och afhämtet paketet på "Tysta Marie", yttrade Ander, att det icke vore någon idé att lämna beskrifning på den mannen. Det vore ju Ander, som vore tilltalad för saken; och Ander "finge väl också sota för den". Han ville icke draga in någon medbrotsling.

Tillfrågad, hvarför Ander, som han själf förut uppgifvit, burit paketet dolt under sin rock, efter det han lämnat den okände tysktalande mannen, svarade Ander, att paketet kunde man bära, hurusomhållt.

10,

Ander kunde icke komma ihåg, huruvida han för någon på hotellet nämmt, att han väntade besök af en man, icke håller, huruvida han frågat på hotellet, om någon varit och sökt honom.

Ander hade icke visat paketet för någon på hotellet.

Efter det Ander upplysts om, att ångfartyget "Vaxholm I" tisdagen den 4 nästlidne januari icke afgått härifrån staden, såsom Ander uppgifvit, klockan 3,10 eftermiddagen och att Ander således icke vid denna tid kunnat aflämna köttpaketet å båten, har Ander medgifvit, att han icke, såsom han först uppgifvit, aflämnat paketet å den båt som afgått klockan 3,10 eftermiddagen, utan istället å den båt, som afgått klockan 5,15 eftermiddagen. Klockan hade varit öfver 4 på eftermiddagen, då han aflämnat paketet på båten "Vaxholm I". Han hade icke aflämnat paketet till styrmannen utan till en annan man, som uppehållit sig i expeditiionshytten.

Påvisad, att Ander i sin koffert hade flera näsdukar med olika monogram, och tillfrågad, om det icke därför äfven vore möjligt, att han innehaft den med bokstäfverna "A.S". märkta och betsmenet vid anträffandet omlindade näsduken, förklarade Ander, att någon näsduk med dessa initialer hade han icke haft.

Ander kunde emellertid icke uppgifva initialerna på de näsdukar, som funnes i hans koffert.

Ander förnekade bestämt, på fråga, att han vid något tillfälle telefonerat till Gerells växelkontor.

Tillfrågad, huruvida Ander, såsom städerskan Annie Eriksson uppgifvit, tillsagt henne att gå ut ur Anders rum och komma igen om en stund, då hon varit inne hos Ander för att få penningar på räkningarne, sade Ander, att han icke tillsagt henne att gå ut, utan att han endast tillsagt henne, att han skulle betala om en stund.

Ander kunde icke minnas, att han, såsom städerskan

//

Elsa Jansson uppgifvit, låst dörren och tagit med sig nyckeln, efter det han kommit hem till hotellet med penningepaketet och därefter gått ut.

Tillfrågad, om han gifvit personalen på hotellet drickspenningar, medgaf Ander, att han gifvit tillhoppa 5 kronor i drickspenningar till hotellbetjäningen.

Vid senare förhör har Ander, i strid mot hvad han förut uppgifvit, förklarat, att han vid ankomsten hit till staden tisdagen den 4 januari på morgonen innehafvt 12 kronor och 70 ö 80 öre. Fadern hade visserligen lämnat honom penningar till båtbiljett, men visste icke Ander, hvarför fadern ville betala resan.

Tillfrågad, hvarifrån Ander, som sedan lång tid tillbaka icke haft något arbete, fått dessa penningar, svarade Ander: "Ja, de få väl tro, att jag stulit dem".

På fråga, när Ander först erhållit kännedom om rånnerdet i Gerells växelkontor, svarade Ander, att han morddagen vid klockan 2-tiden eftermiddagen, då han var inne i urinkuren å Brunkebergstorg, hört ett par män tala om detsamma. Då han kort därpå kommit in på ett kafé, hade samtalen där rört sig om samma sak.

Ander hade icke vid något tillfälle misstänkt, att det paket med penningar, som han emottagit af den tysktalande mannen, eller de penningar, som han fått låna af samme man, kunde vara på oärligt sätt åtkomma. *dit*